

Олександра САВЧЕНКО,
головний науковий співробітник
Інституту педагогіки НАПН України;
Марія КАЛЬЧУК,
вчитель-методист Української ЗОШ І–ІІІ ст. № 1
Обухівського р-ну Київської обл.

Орієнтовне календарне планування з літературного читання (3 клас)

Календарне планування здійснено на основі підручника "Літературне читання" О.Я. Савченко. Крім підручника, використано навчальні посібники: *Я люблю читати (Савченко О. Я.), **Зошит з літературного читання (Мартиненко В. О.), ***Моя домашня читальня (Савченко О. Я.) (К. : Видавничий дім "Освіта").

№, дата	Тема, матеріал до уроку
1	2
І семестр – 49 год (3 год на тиждень)	
1	Здрастуйте, нові книжки (1 год). Ознайомлення з навчальним комплектом; усвідомлення смислу умовних позначень до навчальних посібників. Форзац підручника
Розділ. Цікава книга природи (12 год)	
2	Природа, наче мудра книга. Книга природи. Вчимося працювати з підручником (с. 5–7). *Яків Щоголів "Вчіться, діти". Андрій Малишко "Буду я навчатись мови золотої..." (с. 4–6)
3	Осінь на землю тихо спускається... За Алевтиною Волковою "Перший подих осені" (с. 6). Опис природних явищ. *Максим Рильський "Ми збирали з сином на землі каштани" (с. 7)
4	Осінні карнавали. Катерина Перелісна "Осінні танці". Настрій, звукозапис. Гармонія людини з природою (с. 7–8)
5	Вже брами літа замикає осінь. Ліна Костенко "Вже брами літа замикає осінь", "Шипшина важко віддає плоди". Настрій твору, прийоми виразного читання.
6	Осінні білчині ігри. Микола Сингаївський "Осіньна гра" (с. 9–11). Опис персонажа
7	Чи ми з природою єдині? Ганна Черинь "Чи ми з природою єдині...". Василь Сухомлинський "Соромно перед соловейком" (с. 11–13). Почуття відповідальності. *Василь Чубенко "Як ми природу захищали" (с. 23)
8–9	Дівчинка, для якої ліс – рідний дім. Олесь Донченко "Лісовою стежкою" (с. 13–15). Образ головного персонажа; ставлення письменника до героїні

1	2
10	Образ пізньої осені. За Алевтиною Волковою "Листопад – ворота зими" (с. 15–16). Порівняння творів на одну тему. *Іван Сенченко "В осінній час сім погод у нас" (с. 16–17)
11	"Буду я природі другом". Урок позакласного читання
12	Велика і різнобарвна книга природи! Підсумковий урок серед природи (с. 17), (*с. 24). "Вчимося бачити, чути, відчувати природу"
Розділ. Від слова – до книги (18 год)	
13–14	Вступ до розділу і теми. Народ-мовотворець залишив нам безцінний скарб (с. 18–19). "Наша мова" за Аллою Коваль (с. 19–22). Ознайомлення з науково-художнім оповіданням. Аналітичне читання. Пошук нової інформації
15	Дмитро Білоус про чари рідної мови. "Кожну літеру ціни". (Вірш напам'ять), (с. 22–23)
16	Маленьке, зате важливе. Ігор Січовик "Мова" (с. 23–24)
17	Ознайомлення молодших школярів з видами словників. Олександра Савченко "Привчайтеся працювати із словником" (с. 25–27). *Анатолій Качан "Звертайся до словника" (с. 138)
18	Мова – дивна дивина. Дмитро Білоус "Дивне розмаїття". Нузет Умеров "Диктант" (с. 27–28)
19	З історії книгодрукування. Вступ до теми. "Похвала книгам!" За Віктором Дацкевичем "Як з'явилася друкована книга" (с. 29–31). Аналітичне читання; Постановка запитань до науково-художнього тексту
20	Життя стародавніх книг. За Олександром Єфімовим "Як жила книга за часів Київської Русі" (с. 32–33)
21	Друкарі перших книг. За Олександром Єфімовим "Друкар книг, перед тим не бачених" (с. 33–35); визначення нової інформації. Постановка учнями запитань до тексту

1	2
22	Людина без книги – як криниця без води. Дмитро Павличко "Соняшник" (с. 36–37). Прийом виразного читання. *Володимир Лучук "Книголюбка" (с. 125–126). *Оксана Сенатович "Тиждень книжки у нашому місті" (с. 150)
23	Мова і книга – найкращий винахід людства. Урок позакласного читання
24	У гості до книг (с. 37). Лідія Повх "У бібліотеці" (с. 37–39)
25	Подружіться з книгою. Олександра Савченко "Бібліотека – затишний дім для зустрічі читача з книгою" (с. 42–44)
26	Бібліотечний урок. Зустріч читача з потрібною книгою. Правила користування бібліотекою
27	Вони чекають зустрічі з нами. Олександра Савченко "Чи любиш ти читати журнали?" (с. 39–41) *"Поринало, поринало, поки хвостика не стало" (с. 129)
28	Література рідного краю. Урок на основі творчості письменників рідного краю (міста, села, району). Будьте дослідниками! (с. 26)
29	Презентація проекту: "Дружба з книгами – це свято" (с. 35)
30	Хто більше читає, той більше знає. Підсумковий урок за розділом (с. 44–45), (*с. 152). Перевір свої досягнення
Розділ. З чистого джерела народної творчості (11 год)	
31	Вступ до розділу і теми (с. 46, 54, 57). Чарівні казки (с. 47), (*с. 25)
32–33	Чия відвага, того й перемога. Українська народна казка "Кирило Кожум'яка" (с. 46–49). Образ народного героя
34–35	За добро добром платять. Українська народна казка. "Кривенька качечка" (с. 50–53). Дивовижні перевтілення як ознака чарівної казки, їх втілення у художніх ілюстраціях. Позитивне і негативне у казці
36	Співуча Україна. Українські дитячі і жартівливі народні пісні (с. 54–55). (Інтеграція з уроком музичного мистецтва). *"Три товариші" (с. 31)"
37	Народ вчить, як на світі жить. Прислів'я (с. 57). Будова прислів'їв. Узагальнення прислів'їв за тематикою
38	Скоромовки. Загадки (с. 58–59). Як складати загадку. *Мирилки (с. 32)
39	Урок позакласного читання. Казки народів Європи. "Золотий черевичок" (українська народна казка); "Срібне блюдечко і наливне яблучко" (російська народна казка), "Золота гуска" (німецька народна казка), "Та я ж" (англійська народна казка)
40	З чистого джерела народної творчості. Підсумковий урок (с. 60), (*с. 45). Перевір свої досягнення
Розділ. Літературні казки й п'єса-казка (13 год)	
41–42	Особливості жанру "Літературна казка" (вступ до розділу).

1	2
	Людина з добрим серцем. Анатолій Дімаров "Для чого людині серце" (с. 61–66). Головна думка твору. Чарівні перевтілення
43–44	Доля карає тих, у кого очі заavidющі, а руки заgreбуші. Віршована казка. Вадим Скомаровський "Чому в морі вода солонна" (с. 67–71). Позитивне і негативне у казці
45–46	Працювати треба не поодиноці, а завжди дружно. Юрій Ярмиш "Місто дружних Майстрів" (с. 71–77). Загальне ознайомлення із змістом твору. Усвідомлення частин тексту, тривалості і послідовності подій. Переказ або інсценізація казки
47–48	Кожен має право бути іншим. Всеволод Нестайко "Суд у цирку" (с. 77–82). Переказ або інсценізація твору. Розв'язання морально-етичної задачі. Уміння працювати в групі
49	Зимові радості і турботи. Урок позакласного читання (*с. 74–84, на вибір учителя)***
П семестр – 73 год (4 год на тиждень)	
50–51	Особливості жанру "п'єса-казка". Велика сила щедрості. Олександр Олесь "Бабусина пригода" (с. 83–90). Побудова твору. Читання в особах. Інсценізація п'єси-казки "Бабусина пригода"
52	Казкове життя у дитячому театрі. Наталя Забіла "У дитячому театрі" (с. 90–91). Прийоми виразного читання. Підсумковий урок (с. 92)
53	Презентація творчого проекту "Тасмичі театру"
Розділ. Байки (4 год)	
54	Вступ до розділу "Байки". Особливості байки як жанру. Автор байки. Відомості про Леоніда Глібова. "Лебідь, Щука і Рак" (с. 94). Мораль байки; головна думка твору
55	Без труда нема плода. Леонід Глібов "Коник-стрибунець" (с. 95–96)
56	Не смійся з другого, щоб тобі не було того. Леонід Глібов "Чиж та Голуб" (с. 97). Підсумковий урок. Інсценізації. Вікторина за прочитаними творами
57	Урок позакласного читання. Літературні казки й байки українських і зарубіжних письменників. (*На вибір учителя, с. 46–60)
Розділ. Світ дитинства у поезії і прозі (20 год)	
58	Вступ до теми. Поетичні твори (с. 99). Прозові твори (с. 113). Відомості про життя і творчість Лесі Українки. Родина Косачів. *Сильний дух маленької Лесі. "Як дитиною бувало" (с. 100), (*с. 88–90)
59	Рідний край милий і у важку годину. Леся Українка. "Мамо, іде вже зима" (с. 101–102). *Вірш-діалог "Вечірня година" (с. 90–91)
60	Відомості про життя і творчість поета Олександра Олесь. Олександр Олесь. "Згадую: так я в дитинстві любив...". "Серед краси" (с. 102–103). Настрій твору. Образні засоби

1	2
61–62	Відомості про життя і творчість поета Дмитра Павличка. "Мрії", "Гном" (с. 104–105); реальне і чарівне у віршах
63	Гумористичні вірші Грицька Бойка. "Як невдаха виступав", "Сашко" (с. 106–107); "Веселинки"
64	Відомості про поета Анатолія Качана "Дівчинка і море" (с. 108–109). *Запитав мене моряк..." (с. 23)
65	Образ чарівного вітерця. Анатолій Качан. "Біля тихого Дунаю" (с. 109–110)
66–67	Відомості про поета Степана Жупанина. "Запрошення до творчості", "Оленчині вишивки", "Сім вітрів" (с. 110–111). Спільне і відмінне у віршах
68–69	Про дитинство славетних українців *(с. 85–98)
70	Що, де, коли і як? Урок позакласного читання. <i>Сторінками дитячих журналів і енциклопедій (*На вибір учителя, с. 101–103, 105–110)</i>
71	Відомості про письменника Василя Сухомлинського. Гарні не красиві слова, а красиві діла. "Красиві слова і красиве діло" (с. 113–115). Головна думка твору
72	Василь Сухомлинський. Бережи дружбу. "Кінь утік" (с. 115–116). Вчинок. Почуття дійових осіб
73–74	Олег Буцень. Відомості про письменника. Пригода з друзями-дослідниками. "Наше відкриття" (с. 117–120). Характеристика дійових осіб. Час і перебіг подій
75–76	Ярослав Стельмах. Відомості про письменника. Кожен може себе проявити. "Ловись, рибко!" (с. 121–125). Читання в особах. Структура і план твору. Гумор у характеристиці героїв. Тривалість і послідовність подій. Інсценізація фрагмента
77	Світ у мені і в світі я. <i>Урок позакласного читання.***Поетичні твори: Леся Українка, Олександр Олесь, Дмитро Павличко, Анатолій Костецький, Анатолій Качан, Вадим Скомаровський, Микола Сингаївський, Дмитро Білоус. Прозові твори: Василь Сухомлинський, Ярослав Стельмах, Всеволод Нестайко, Євген Гуцало, Михайло Слабошпицький</i>
78	Підсумковий урок. Перевір свої досягнення.
Розділ. Тарас Шевченко: сторінки життя і творчості (10 год)	
79	Відомості про життя і творчість поета (с. 130–131). Малий мандрівник. Антін Лотоцький "Малий Тарас чумакує" (с. 130–133)
80–81	Книга Оксани Іваненко "Тарасові шляхи". Уривки "Тарас у наймах" (с. 134–135), "Чабан". Яскравий випадок з життя малого Тараса
82–83	Вчитайся, вслухайся в Шевченкове слово! "Село...", "І досі сниться..." (с. 135–136), "Тече вода із-за гаю" (с. 137). Образи української природи у поезії Тараса Шевченка. Прийоми виразного читання. Тарас Шевченко-художник
84	З Шевченкового слова починається для мене Вітчизна. Василь Сухомлинський "Сонце заходить" (с. 138–139). Урок-конкурс декламування віршів Тараса Шевченка

1	2
85	"На шляху до Тараса Шевченка". Урок позакласного читання.
86	Підсумковий урок з вивчення творчості Тараса Шевченка (с. 140), (*с. 98)
87	Презентація проекту. "На шляху до Тараса Шевченка"
Розділ. Із скарбниці казкарів світу (9 год)	
88–89	Вступ до розділу (с. 141). Відомості про братів Якоба і Вільгельма Грімм. Казка "Шипшинка" (с. 142–146). Чарівні речі і перевтілення
90–91	Відомості про Карла Коллоді. "Пригоди Піноккіо" (с. 146–151). Головний персонаж, зовнішність, характер, вчинки. Інсценізація епізодів на вибір
92–93	Відомості про Астрід Ліндгрен "Про Карлсона, що живе на даху" (с. 153–156). Сила уяви. Зміст і послідовність подій.
94	Читаємо у рідному колі. <i>Урок позакласного читання.***На вибір учителя, с. 61–73)</i>
95	Із скарбниці казкарів світу. Підсумковий урок (с. 158). Перевір свої досягнення (*с. 73).
96	Урок-казка. Конкурс інсценізації прочитаних творів на вибір
97	Бібліотечний урок
Розділ. Прийди, весно, з радістю! (10 год)	
98	Вступ до розділу (с. 159). Таємничість весняних обрядів. За Василем Скуратівським "Благослови, мати, весну зустрічати!" (с. 159–161). Веснянки, гаївки
99	Березнева казка. Тамара Коломієць "Березень" (с. 162). Образні засоби. Удосконалення виразного читання. Пошук рим
100	На співучих крилах весна повертається. Михайло Стельмах. "Гуси-лебеді летять" (с. 163–164). Оповідання – спогад дитинства
101	Квітнева казка. Валентина Ткаченко "Квітень". Леся Українка "Уже весняне сонце припікає" (с. 165–166). Образні засоби опису весняної природи
102	Казковий травень. Микола Сингаївський "Вийшов травень з лісу" (с. 167, вірш напам'ять). *За Юрієм Смоличем "Квітує земля" (с. 123–124)
103	Про одне по-різному. Микола Сингаївський "На врожай" (с. 168). *Дмитро Павличко "Дядько Дош" (с. 120). Порівняння творів, близьких за змістом
104	Співуча зустріч весни. Марія Познанська. "Співай, соловейку!". За Борисом Комаром "Як співає соловейко" (с. 169–170). Образ пташки у поезії і описі: подібність і відмінність
105	Уже весняне сонце припікає. <i>Урок позакласного читання.</i> Любов Забашта "Дивосвіт, дивосвіт" (с. 170). *Іван Франко "Надійшла весна прекрасна" (с. 117). Микола Сингаївський "Волошкове поле" (с. 118–119), "Іжачкова райдуга" (с. 120). Ганна Чубач "Роса" (с. 125)
106	Коло кого найтепліше? Твори, які передають ніжне, чутливе ставлення до мами, бабусі*, ***Марія

1	2
	Людкевич "Коло кого найтепліше", Анатолій Костецький "Імена"
107	Підсумковий урок (с. 170, 171), *(с. 128). Перевір свої досягнення
108	Творчість письменників рідного краю. Пам'ятні місця літературного краєзнавства
Р о з д і л. Візьму перо і спробую (14 год)	
109	Вступ до теми (с. 172). Творимо свої фантазії. *Василь Сухомлинський "Що таке "Школа під голубим небом?" (с. 140)
110	Вірші – це не лише рима. Анатолій Костецький. "Дивна звичка" (с. 174–175). Гумористичний вірш
111–112	Гумористична казка Миколи Носова "Як Незнайко складав вірші" (с. 175–179). Переказ або інсценізація твору. Інсценізація частин на вибір
113	Про захоплення і улюблені справи. Іван Світличний "Слухала лисичка солов'я". Андрій М'ястківський "Біла хмарка..." (с. 180–181). *"Моя сестричка". Образ юної художниці на картині Олени Камінської "Моя сестричка"!
114	Фантастичне навколо нас. Тамара Коломієць "Чоловічки" (с. 182), *Василь Марсюк "Диво" (с. 143)

1	2
115	Пробуємо складати рими, продовжувати рядки. Наталія Хаткіна. "Веселі римки" (с. 183). *Анатолій Камінчук "Їхали ми, їхали..."
116	Як побачити красу. Василь Сухомлинський "Сергійкова квітка" (с. 183–185)
117	Вчися фантазувати. Галина Кирпа "Чого я другу не сказав" (с. 185–186)
118	"Читаємо твори письменників рідного краю; знайомимось з пам'ятниками культури"
119	Бібліотечний урок. Міжнародний день дитячої книги***
120	Як у звичайному побачити незвичайне. Урок поза-класного читання.* ***На вибір учителя: Олександр Дерманський "Чудо із чудес" (с. 151). Ліна Костенко "Польові дзвіночки" (с. 142). Тамара Коломієць "Їжаки" (с. 141). Анатолій Григоров "Сопілонька з калиноньки, ясенове денце" (с. 144–145). Василь Сухомлинський "Флейта і вітер" (с. 146) та ін.
121	Презентація проекту "Проби пера". Перевір свої досягнення
122	Підсумковий урок. Рекомендації щодо кола читання на літніх канікулах *(с. 153–155)***